

Public Document Pack
Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr
Bridgend County Borough Council

Swyddfeydd Dinesig, Stryd yr Angel, Pen-y-bont, CF31 4WB / Civic Offices, Angel Street, Bridgend, CF31 4WB

*Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg.
Rhowch wybod i ni os mai Cymraeg yw eich
dewis iaith.*

*We welcome correspondence in Welsh. Please
let us know if your language choice is Welsh.*

Annwyl Cyngorydd,,

FFORWM CYNGOR TREF A CHYMUNED

Cynhelir Cyfarfod Fforwm Cyngor Tref a Chymuned yn o bell trwy Skype ar gyfer busnes **Dydd Llun, 26 Hydref 2020 at 16:00.**

AGENDA

1. Ymddiheuriadau am absenoldeb
Derbyn ymddiheuriadau am absenoldeb gan Aelodau.
2. Datganiadau o fuddiant
Derbyn datganiadau o ddiddordeb personol a rhagfarnol (os o gwbl) gan Aelodau / Swyddogion yn unol â darpariaethau'r Cod Ymddygiad Aelodau a fabwysiadwyd gan y Cyngor o 1 Medi 2008.
3. Cymeradwyaeth Cofnodion 3 - 12
I dderbyn am gymeradwyaeth y Cofnodion cyfarfod y 10/12/19
4. Mabwysiadu Ffyrdd 13 - 18
5. Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Pen-y-bont 19 - 22
6. Addas ar Gyfer y Dyfodol - Ymgynghoriad Cyllideb 2020, Ymgysylltu a Chynghorau Tref a Chymuned 23 - 26
7. Materion Brys
I ystyried unrhyw eitemau o fusnes y, oherwydd amgylchiadau arbennig y cadeirydd o'r farn y dylid eu hystyried yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol â Rhan 4 (pharagraff 4) o'r Rheolau Trefn y Cyngor yn y Cyfansoddiad.

Yn ddiffuant

K Watson

Prif Swyddog – Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Rheoleiddio

Nodyn: Sylwch: Yn sgil yr angen i gadw pellter cymdeithasol, ni fydd y cyfarfod hwn yn cael ei gynnal yn ei leoliad arferol. Yn hytrach, bydd hwn yn gyfarfod rhithwir a bydd Aelodau'r Cyngor a Swyddogion yn mynychu o bell. Bydd y cyfarfod yn cael ei recordio i'w ddarlledu ar wefan y Cyngor cyn gynted ag sy'n ymarferol ar ôl y cyfarfod. Os oes gennych unrhyw gwestiwn am hyn, cysylltwch â cabinet_committee@bridgend.gov.uk neu ffoniwch 01656 643147 / 643148.

Cynghorwyr

S Aspey
SE Baldwin
JPD Blundell
MC Clarke
HJ David
P Davies
DK Edwards

Cynghorwyr

RM Granville
B Jones
JC Radcliffe
KL Rowlands
B Sedgebeer
SG Smith
JH Tildesley MBE

Cynghorwyr

SR Vidal
MC Voisey
KJ Watts
P White
RE Young

Yn ogystal â chynrychiolwyr
Cynghorau Tref / Cymuned

COFNODION CYFARFOD Y FFORWM CYNGOR TREF A CHYMUNED A GYNHALIWIYD YN SIAMBR Y CYNGOR, SWYDDFEYDD DINESIG, STRYD YR ANGEL, PENYBONT AR OGWR CF31 4WB DYDD MAWRTH, 10 RHAGFYR 2019, AM 16:00

Presennol

Y Cyngorydd HJ David – Cadeirydd

N Alderton	JPD Blundell	MC Clarke	N Clarke
P Davies	L Desmond-Williams	RM Granville	P Jenkins
B Jones	D Jones	T Lyddon	A Mckay
CE Smith	W Willis		

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

Cyngorydd Stuart Baldwin, Cyngorydd Ken Watts, Cyngor Cymunedol Llangrallo Isaf, Cyngor Tref Pencoed.

Swyddogion:

Michael Pitman	Swyddog Gwasanaethau Democraidd – Pwyllgorau
Zak Shell	Pennaeth Gwasanaethau Cymdogaeth

190. DATGANIADAU O FUDDIANT

Dim

191. DERBYN Y COFNODION

PENDERFYNWYD: Derbyn cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 15/07/2019 a 29/07/2019 fel rhai gwir a chywir.

192. GWASANAETHAU ADDYSG LLYWODRAETH LEOL CYMRU

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd adroddiad a oedd yn diweddar'u'r Aelodau Fforwm Cyngor Cymunedol a Thref ar wasanaethau addysg llywodraeth leol Pen-y-bont ar Ogwr.

Eglurodd bod Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn cynnal 60 ysgol, yn cynnwys 48 Ysgol Gynradd (4 yn darparu addysg cyfrwng Cymraeg), 9 Ysgol Uwchradd (1 yn darparu addysg cyfrwng Cymraeg) a 2 ysgol addysg arbennig.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd bod Pen-y-bont ar Ogwr yn un o bum awdurdod lleol yng ngwasanaeth addysg ar y cyd Consortiwm Canolbarth y De ar gyfer gwella ysgol. Rhoddodd wybod i Aelodau mai cyllideb net y Cyngor ar gyfer y Gyfarwyddiaeth Addysg a Chymorth i Deuluoedd oedd tua £114m yn 2019-20, a oedd yn cynrychioli 42% o gyfanswm cyllideb net y Cyngor o £271m.

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd ffigyrau mewn perthynas â phlant a phobl ifanc ym Mhen-y-bont ar Ogwr a fanylwyd arnynt yn 3.3 yr adroddiad. Cyflwynodd hefyd ystadegau mewn perthynas â chyllidebau ysgol a disgybl a fanylwyd arnynt yn 3.5 a 3.6 yr adroddiad.

Rhoddodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd gyflwyniad a oedd yn egluro'r pynciau a soniwyd amdanynt uchod yn fanylach gan nodi'r prif bwyntiau canlynol:

- Ar y cyfan, mae disgyblion ym Mhen-y-bont ar Ogwr yn gwneud cynnydd da rhwng yr oed statudol ysgol o bum mlwydd oed ac un ar bymtheg.
- Mae presenoldeb disgyblion yn gryf ac yn cymharu'n ffafriol yn rheolaidd gyda chyfartaledd Cymru gyfan.
- Mae data gwahardd disgyblion ar y cyfan yn unol â chyfartaledd Cymru gyfan, er, yn ddiweddar, mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr wedi profi cynnydd yng ngwaharddiadau cyfnod penodol.
- Ar y cyfan, mae'r cynnydd a wnaed gan ddysgwyr bregus un ai yn unol â chyfartaledd Cymru gyfan, neu yn rhagori ar y cyfartaledd.

Darparodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Addysg a Chymorth i Deuluoedd ragor o wybodaeth ynghylch disgyblion a oedd yn dangos y canlynol:

- Dros gyfartaledd o 3-blynedd, mae 18.1% o ddisgyblion rhwng 5 a 15 mlwydd oed yn gymwys ar gyfer cinio ysgol am ddim (sydd ychydig yn uwch na chyfartaledd Cymru gyfan o 17.9%).
- Mae 7.7% o ddisgyblion 5 mlwydd oed a hŷn yn siarad Cymraeg yn rhugl (sy'n is na chyfartaledd Cymru gyfan o 16.2%).
- Mae 6.0% o ddisgyblion yn lleiafrifoedd ethnig (sy'n is na chyfartaledd Cymru gyfan o 11.0%).
- Mae gan 20.2% o ddisgyblion anghenion addysgol arbennig (sy'n is na chyfartaledd Cymru gyfan o 22.6%).
- Gofalodd yr awdurdod lleol am 131 plentyn o bob 10,000 yn 2018 (sy'n uwch na chyfartaledd Cymru gyfan o 102 plentyn o bob 10,000).

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd bod gwelliannau wedi eu gwneud mewn ysgolion a oedd wedi eu dangos gan asesiadau diweddar Estyn. Darganfuwyd bod gan Ben-y-bont ar Ogwr 31 ysgol yn y categori cymorth 'gwyrd' (i fyny o 27 yn 2017-2018); 22 ysgol yn y categori cymorth 'melyn' (i fyny o 21 yn 2017-2018); 4 ysgol yn y categori cymorth 'ambr' (i lawr o 9 yn 2017-2018); a 3 ysgol yn y categori cymorth 'coch' (yr un ffigwr â 2017-2018).

Ychwanegodd bod y prosesau monitro 'ysgolion sy'n destun pryder' yn effeithiol a bod effaith y systemau penodol a chadarn hyn ar gyfer sicrhau cynnydd yn glir. Er enghraifft, yn ystod y flwyddyn ddiwethaf: mae nifer yr ysgolion yng nghategoriâu adolygu neu fonitro Estyn wedi lleihau o 11 i 6; ac mae nifer yr ysgolion yn y categorïau cymorth 'coch' neu 'ambr' wedi lleihau o 12 i 7.

Cynghorodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd bod yr awdurdod lleol yn rhoi pwyslais sylweddol ar bwysigrwydd llais y dysgwyr. Fel rhan o'r adolygiad ôl-16, roedd pob cyngor myfyrwr ysgolion uwchradd yn cymryd rhan mewn gweithdai i greu mewnbwn llais y dysgwyr i 'uchelgeisiau ar gyfer addysg 16-18 ar draws Sir Pen-y-bont ar Ogwr'. Yn ddiweddarach yn y broses, lansiodd arolwg manwl i sefydlu safbwyntiau dysgwyr ynghylch y ddarpariaeth 16-18 presennol ac ymatebodd dros 2400 o ddysgwyr rhwng 16-18 mlwydd oed.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd gysyniad 'Tîm Pen-y-bont ar Ogwr', a oedd yn cydnabod y ffaith bod yr holl bartneriaid darparu a rhanddeiliaid yn tanysgrifio i'r un weledigaeth ac yn canolbwyntio'n llwyr, trwy'r amser, ar wella canlyniadau dysgwyr.

Drwy 'Tîm Pen-y-bont ar Ogwr', mae disgwyl i ysgolion weithio o fewn eu clwstwr i ddatblygu dysgu ac i rannu arfer da. Cafodd hyn ei ddangos drwy ddogfennau 'Strategaeth ar Dudalen (SOAP) y tîm.

Yn yr un modd, roedd sawl strwythur yn hwyluso diwylliant dysgu lle'r oedd gweithwyr proffesiynol yn medru tynnu ar brofiadau eraill a dysgu ganddynt (e.e. cyfarfodydd penaeithiaid a grwpiau ehangach lle y rhennir arfer effeithiol).

Roedd hefyd sawl rhwydwaith dysgu proffesiynol sefydledig ar draws y fwrdeistref wedi cyfrannu at ddatblygu diwylliant dysgu cynaliadwy.

Trafododd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd ynghylch nodau, blaenoriaethau a gweledigaeth strategol yr awdurdod mewn perthynas â blaenoriaethau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol. Cynghorodd bod yr awdurdod lleol wedi gweithio'n agos gydag ysgolion yn ogystal ag arweinwyr tîm gweithredol o fewn y gyfarwyddiaeth i gytuno ar gyfeiriad Tîm Pen-y-bont ar Ogwr.

Trafododd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd hefyd effeithiolrwydd arweiniad aelodau etholedig a swyddogion a bod y cyswllt rhyngddynt yn effeithiol. Dywedodd bod gan Aelodau a Swyddogion brofiad o'r awdurdod lleol ac yn meddu ar weledigaeth uchelgeisiol ar gyfer plant a phobl ifanc.

Darparodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd fanylion ynghylch pum cynnig yr ymgynghoriad teithio dysgwyr. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 14 Hydref 2019 a 5 Ionawr 2020, ac roedd yn cynnwys y cynigion canlynol:

- Tynnu trafndiaeth yn ôl ar gyfer dysgwyr sy'n elwa o lwybrau cerdded sydd ar gael i'r ysgol ac sy'n byw o fewn y trothwyon dwy/tair milltir.
- Cael gwared ar hebryngwyr o bob tacsî a bws mini sydd â llai nag 8 teithiwr.
- Cael gwared ag enghreifftiau penodol yn y polisi ynghylch trafndiaeth disgresiwn.
- Cael gwared â thrafnidiaeth ar gyfer dysgwyr ôl-16 (ac eithrio dysgwyr yn mynychu ysgolion cyfrwng Cymraeg neu ysgolion ffydd).
- Cael gwared â'r holl drafnidiaeth o'r cartref i'r ysgol ar gyfer disgyblion meithrin.

Darparodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd fanylion ynghylch yr ymgynghoriad ôl-16 a'r tri opsiwn sy'n cael eu hystyried.

Opsiwn 1

Cymysgedd o ysgolion chweched dosbarth gyda rhai uniadau i greu canolfan(nau) chweched dosbarth newydd wedi eu cynnal gan yr awdurdod lleol.

Opsiwn 2

Cymysgedd o ysgolion chweched dosbarth gyda rhai uniadau i greu canolfan(nau) chweched dosbarth wedi eu llywodraethu gan goleg addysg bellach.

Opsiwn 3

Cadw'r chweched ddosbarth ym mhob ysgol - y sefyllfa bresennol (hy model trydyddol wedi ei ddosbarthu ar sail cydweithrediad, ond gyda datblygiadau pellach er mwyn gwella darpariaeth yr opsiwn hwn).

Darparodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd grynodedb o wasanaethau addysg a chanfyddiadau Estyn.

- Yn ôl y rhan fwyaf o ddangosyddion cyrhaeddiad disgybl (ee dangosydd y cyfnod sylfaen, dangosydd pwnc craidd cyfnod allweddol 3, Lefel 1, Lefel 2, Lefel 2+ a Lefel 3), mae'r awdurdod lleol yn perfformio yn well na chyfartaledd Cymru gyfan ac yn cymharu'n ffafriol yn erbyn awdurdodau lleol tebyg.
- Fodd bynnag, mae safonau yng nghyfnod allweddol 2, perfformiad mewn pynciau penodol (hy gwyddoniaeth yng nghyfnod allweddol 4) a pherfformiad o ddysgwyr mwy abl a thalentog ar lefel ôl-16 wedi eu nodi fel meysydd i'w datblygu.
- Mae cyrhaeddiad grwpiau bregus yn gyffredinol gryf (ee mae presenoldeb a chyrrhaeddiad disgyblion sy'n gymwys am ginio ysgol am ddim ym Mhen-y-bont ar Ogwr yn uwch na chyfartaledd Cymru gyfan yn gyson).
- Fodd bynnag, mae'r bwlch perfformiad rhwng disgyblion sy'n gymwys am ginio ysgol am ddim a disgyblion nad ydynt yn gymwys am ginio am ddim angen gwella.
- O safbwynt presenoldeb disgyblion, mae'r awdurdod lleol yn perfformio'n well na chyfartaledd Cymru gyfan yn gyson ac, ar y cyfan, yn rhagori ar berfformiad awdurdodau lleol tebyg. Fodd bynnag, mae nifer y gwaharddiadau cyfnod penodol o fewn yr awdurdod lleol yn cynyddu ac wedi ei nodi fel maes i'w wella.
- Mae cymorth ar gyfer gwelliant ysgol ar y cyfan yn dda gydag 88% o ysgolion Pen-y-bont ar Ogwr nawr yn cael eu categorio fel rhai sydd agen cymorth 'gwyrd' neu 'felyn' (o 76% yn 2016-2017). Yn yr un modd, ers mis Medi 2017, mae nifer yr ysgolion yng nghategoriâu adolygu neu fonitro Estyn wedi lleihau o 12 i 7.
- Fodd bynnag, er gwaethaf cymorth sylweddol gan Gonsortiw Canolbarth y De, a'r awdurdod lleol yn gweithredu ei bwerau statudol o ymyriad, nid yw'r cynnydd sy'n cael ei wneud gan dair ysgol categori cymorth 'coch' Pen-y-bont ar Ogwr yn ddigon chwim ac yn parhau i fod yn un o flaenoriaethau allweddol yr awdurdod lleol.
- Mae darpariaeth ar gyfer y grwpiau a nodwyd yn dda ar y cyfan. Er enghraifft, mae cymorth wedi ei dargedu ar gyfer pobl ifanc sydd mewn perygl o beidio â bod mewn addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant yn parhau i arwain at ganlyniadau cadarnhaol. Yn yr un modd, mae gwasanaethau 'Ffiniau Gofal' yr awdurdod lleol yn parhau i arddangos effaith gadarnhaol ar atal plant rhag dod yn blant sy'n derbyn gofal.
- Mae'r awdurdod lleol yn gweithio'n effeithiol gydag ystod eang o bartneriaid darparu (gan gynnwys ei ysgolion a Chonsortiw Canolbarth y De). Mae cysyniad 'Tîm Pen-y-bont ar Ogwr', sy'n rhoi pwyslais sylweddol ar bwysigrwydd gweithio cydweithredol, yn cael ei hyrwyddo ar bob cyfle.
- Tra bod yr awdurdod lleol yn gwneud defnydd effeithiol o'i adnoddau, mae'n cydnabod yr heriau ariannol sylweddol y mae'n eu hwynebu; yn enwedig o safbwynt y pwysau presennol a rhagamcanol ar gyllidebau a ddirprwyir a chyllidebau a gedwir yn ganolog.
- Mae datblygiad y Panel Mynediad at Addysg a sefydliad y Tîm Grwpiau Bregus yn 2018 yn arddangos y buddsoddiad sylweddol y mae'r awdurdod lleol wedi ei wneud er mwyn sicrhau bod plant a phobl ifanc ym Mhen-y-bont ar Ogwr yn elwa o brofiadau dysgu wedi eu teilwra a phrosesau diogelwch cadarn.
- I gloi, er ei fod yn barod i adnabod yr heriau mae'n eu hwynebu, safbwynt yr awdurdod lleol yw bod ei wasanaethau addysg ar y cyfan yn effeithiol. Mae gwasanaethau addysg llywodraeth leol ym Mhen-y-bont ar Ogwr ar y cyfan wedi eu harwain yn dda, ac o ganlyniad, mae'r awdurdod lleol yn sicrhau canlyniadau da ar gyfer y rhan fwyaf o ddysgwyr.

Roedd crynodeb o argymhellion ESTYN fel a ganlyn:

A1 Codi safonau llythrennedd mewn ysgolion cynradd

A2 Gwella canlyniadau ar gyfer dysgwyr chweched dosbarth ôl-16

A3 Cyflymu'r gwelliannau mewn ysgolion sy'n destun pryder

A4 Cryfhau rôl Fforwm Strategol Addysg Cymru er mwyn sicrhau cynnydd amserol wrth ddarparu'r blaenoriaethau sydd wedi eu nodi yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg.

I gloi, roedd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd yn fwy na pharod i ateb unrhyw gwestiynau gan Aelodau a hefyd, eglurodd pe bai ganddynt gwestiwn yn dilyn y cyfarfod, y gallent e-bostio EDSU.

Diolchodd yr Arweinydd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd am y cyflwyniad cynhwysfawr a gofynnodd i'r Aelodau a oedd ganddynt unrhyw gwestiynau.

Dywedodd Cynghorydd Evans bod y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd wedi egluro bod gwahaniaeth mewn perfformiad plant sy'n derbyn cinio ysgol am ddim a phlant nad oeddent yn derbyn cinio ysgol am ddim. Gofynnodd beth oedd y materion a oedd yn ymwneud â hyn a beth y gellid ei wneud.

Nododd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd bod cyllid grant datblygu disgybl ychwanegol wedi ei dderbyn a fyddai'n targedu'r disgyblion penodol hyn.

Gofynnodd Cynghorydd Evans beth y gellid ei wneud ar gyfer y plant sy'n cael trafferth yn gyffredinol. Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd bod bywyd cartref plant yn ganolog i'w perfformiad.

Ychwanegodd yr Aelod Cabinet - Addysg ac Adfywio bod hwn yn bwynt pwysig i'w godi a bod angen cymorth gan deuluoedd yn ogystal â chymorth i deuluoedd. Nododd mai'r ysgolion cryfaf mewn perthynas â pherfformiad disgyblion oedd y rhai a oedd yn cynnwys y rhieni fwyaf, felly mae hyn yn rhywbeth y mae angen i'r awdurdod lleol ei wella.

Nododd yr Arweinydd, er bod hyn angen gwaith parhaus, mae ysgolion ym Mhen-y-bont ar Ogwr yn perfformio'n dda, ond mae'r bwch mewn perfformiad rhwng disgyblion angen ei leihau.

Gofynnodd Aelod mewn perthynas ag Opsiwn 3 o'r Ymgynghoriad Ôl-16, y byddai hyn yn cael ei drafod yng nghyfarfod Pwyllgor Trosolwg Pwnc a Chraffu 1. A oedd unrhyw adborth o hynny?

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd bod llawer o gwestiynau da a thrafodaethau yn y cyfarfod hwnnw, a dywedodd bod sawl sylw cadarnhaol wedi ei wneud ynghylch Opsiwn 3. Ychwanegodd y bydd yr awdurdod yn ystyried risgiau a manteision pob opsiwn unwaith bod digon o adborth wedi ei dderbyn gan y cyhoedd ac yna adrodd yn ôl i'r Pwyllgor Craffu a'r Cabinet.

Gofynnodd Aelod a fydd yr ysgolion a rhieni yn cael eu hymgyngori. Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd y byddai'r ysgolion a rhieni yn cael eu hymgyngori. Eglurodd bod yr iaith a ddefnyddir yn wahanol ac wedi ei deilwra er mwyn sicrhau bod pawb yn deall y cynlluniau yn llawn.

Gofynnodd Aelod a oedd unrhyw welliannau i Ysgol Gynradd West Park o ran y Rhaglen Moderneiddio Ysgolion.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd bod y Cyngor wedi cyflogi Arbenigwr Ynni newydd a oedd wedi bod mewn cyswllt â Phennaeth yr ysgol ac wedi dweud bod y biliau eisoes wedi lleihau yno. Eglurodd hefyd bod y seilwaith yn cael ei asesu mewn categorïau o A i D, a nododd nad oedd unrhyw ysgol yng nghategori D; fodd bynnag, mae angen mynd i'r afael â phroblemau seilwaith mewn sawl ysgol.

Nododd Aelod bod ffigyrau'r siaradwyr Cymraeg yn is na chyfartaledd Cymru. Gofynnodd beth oedd yn cael ei wneud i sicrhau bod plant ac oedolion yn cael eu hannog i ddysgu'r iaith Gymraeg.

Cytunodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd bod hyn yn broblem, a bod addysgu'r iaith Gymraeg yn cynnwys oedolion a phlant. Eglurodd bod 5 Ysgol Cyfrwng Cymraeg yn perfformio'n dda, ond bod ffocws cyfartal ar sicrhau bod ysgolion iaith Saesneg yn cael y cyfle i ddysgu'r iaith Gymraeg.

Ychwanegodd yr Aelod Cabinet - Addysg ac Adfywio y byddai cynnwys pobl mewn dysgu ieithoedd yn gyffredinol yn fuddiol a nododd ei fod yn haws dysgu ieithoedd eraill pan mae pobl yn dysgu ail iaith yn gynnar yn eu bywydau.

Gofynnodd Aelod beth oeddem yn ei wneud i sicrhau ein bod yn paratoi ein hysgolion ar gyfer y dyfodol, yn benodol, ysgolion sydd ym Mand C ar hyn o bryd. Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd mai'r prif flaenoriaethau oedd sicrhau bod digon o le yn yr ysgolion a bod ysgolion yn addas at eu dibenion. Ychwanegodd bod arian a dderbynnir gan y Llywodraeth, yn anffodus, ar gyfer adeiladu ysgolion newydd yn unig, ac nid i ddarparu gwelliannau seilwaith i ysgolion presennol.

Eglurodd Cynghorydd Jenkins bod tair ysgol yn ardal Llyfni a oedd angen eu diweddarau a'u moderneiddio, e.e. tyrbinau gwynt a phaneli solar, a fyddai'n fuddsoddiad a fyddai'n arbed arian yn y tymor hir. Cynigodd opsiynau ynghylch rhedeg ysgolion yn fwy effeithlon a oedd yn cynnwys uno'r holl wyliau yn un, gweithio trwy gydol y gwyliau haf traddodiadol a chau'r ysgolion yn ystod cyfnod y gaeaf, a fyddai'n arbed ynni a chostau cynnal a chadw.

Diolchodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd Cynghorydd Jenkins am ei sylwadau a nododd ei fod yn dda cael syniadau ynghylch sut gall yr awdurdod wneud pethau'n wahanol. Ychwanegodd y Pennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol y byddai'r arian a dderbyniwyd yn cael ei wario mewn ysgolion a byddwn angen ystyried lle y gellir gwneud y buddsoddiadau gorau a'u talu'n ôl ar gyfradd resymol.

Gofynnodd yr Arweinydd i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Chymorth i Deuluoedd am ddiweddariad blynyddol ar yr eitem hon er mwyn adolygu'r cynnydd.

PENDERFYNWYD: Bod y Fforwm Cyngor Cymunedol a Thref:

1. Yn nodi cynnwys yr adroddiad ac;
2. Yn gofyn am ddiweddariad blynyddol i adolygu'r broses.

193. **GLANHAU STRYDOEDD**

Cyflwynodd y Pennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol adroddiad diweddar ar y gweithgareddau glanhau strydoedd a lefelau'r adnoddau presennol ledled Pen-y-bont ar Ogwr a Chanol y Trefi.

Eglurodd bod yr arbedion ariannol parhaus a weithredwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr er mwyn bodloni'r gostyngiadau arian cyhoeddus wedi cael effaith sylweddol ar faint y Timau Glanhau Strydoedd. Cynghorodd bod yr Adran Strydwedd yn cynnwys cyfanswm o thua 85 aelod o staff yn 2010, a nawr yn 2019, roedd yr adran yn cynnwys 35 o weithredwyr.

Eglurodd y Pennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol bod Adroddiad System Reoli ac Archwilio Amgylcheddol Lleol Cymru Gyfan 2018-19, a oedd yn cwmpasu archwiliadau stryd annibynnol a gynhaliwyd gan Cadwch Gymru'n Daclus, wedi rhoi Sgôr Dangosydd Glendid o 67.7 i Ben-y-bont ar Ogwr yn 2019, ac wedi graddio'r strydoedd yn rhydd rhag sbwriel a gwastraff ar y cyfan, ar wahân i rai eitemau bychan neu'n well fel 96.7%. Dangoswyd y sgorau hyn yn Atodiad 1 gyda phob awdurdod arall yng Nghymru, i ddangos bod sgorau Pen-y-bont ar Ogwr yn debyg i sgorau awdurdodau cyfagos yn Ne Cymru. Ychwanegodd bod y sgôr cyffredinol yr uchaf i Ben-y-bont ar Ogwr ei hennill erioed.

Eglurodd y Pennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol bod y Swyddog Gweithrediadau Strydoedd Glanach wedi treulio amser sylweddol dros y flwyddyn ddiwethaf yn meithrin cysylltiadau gyda'r gymuned. Roeddent wedi mynychu cyfarfodydd i nodi cyfleoedd ac i gynnig cymorth a syniadau ar gyfer ffyrdd i gydweithio er mwyn bodloni amcanion. Amlinellodd gwaith y prosiect a oedd wedi digwydd ac a restrwyd yn 4.9 yr adroddiad.

Eglurodd y Pennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol y sefyllfa baw ci a dywedodd bod hynny wedi bod ar flaen y rhestr o gwynion a dderbyniwyd ynghyd â chyfryngau cymdeithasol yn dwysau safbwyntiau pobl ymhellach, a oedd wedi cynyddu'r galw am fwy o weithredu. Cynghorodd bod Gorchmynion Gwarchod Ardaloedd Cyhoeddus wedi eu defnyddio mewn rhai ardaloedd penodol a oedd wedi rhoi'r gallu i'r Awdurdod Lleol osod gwaharddiadau ar gyfer gweithgareddau penodol mewn ardal, fel cerdded cŵn, fel ffordd o ddelio â baw ci. Mae camau pellach hefyd wedi eu gosod lle bydd aelodau o'r cyhoedd sy'n mynd â'u cŵn am dro nawr yn medru derbyn dirwy am beidio â chario bagiau baw ci priodol.

Eglurodd y Pennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol eu bod wedi cysylltu â'r contractwr 3GS er mwyn ymgymryd â gweithgareddau camau gorfodi ledled y fwrdeistref er mwyn gwella'r amgylchedd strydwedd eto fyth. Cynghorodd bod 592 o ddirwyon wedi eu cyhoeddi a 10 erlyniad wedi mynd i'r llys. Nododd bod tua 80% o'r dirwyon a gyhoeddwyd o achos taflu sigarennau. Dechreuodd y gwaith gorfodi ym mis Mai 2019 ac fe'i pennwyd ar gyfer adolygiad un flwyddyn wedi iddo ddechrau a fyddai wedyn yn nodi darpariaeth orfodi'r dyfodol.

Eglurodd y Pennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol bod costau'r Timau Glanhau Strydoedd wedi eu talu drwy Gyllideb Refeniw'r Cynghorau a bod Llywodraeth Cymru yn darparu arian ychwanegol o £30,000 a fyddai'n cael ei ddefnyddio ar gyfer y Prosiect Hybiau Cymunedol Gwirfoddol.

Nododd Aelod bod yr ardal hon o'r Gyfarwyddiaeth Cymunedau yn llwyddiant, a bod y cyhoedd wedi mynd ati i helpu drwy godi sbwriel eu hunain. Dywedodd yr Arweinydd bod y fenter ond wedi bod ar waith ers ychydig fisoedd ond ei bod wedi profi'n llwyddiannus iawn.

Eglurodd Cyngorydd Jenkins bod tipio anghyfreithlon yn dal i fod yn broblem fawr yng Nghwm Llyfni. Nododd bod un ardal a gostiodd yn fawr i'w glanhau, yn ôl yn yr un cyflwr ychydig fisoedd wedyn. Eglurodd y byddai camerâu cylch cyfyng mewn ardaloedd problemus, er yn ddrud, yn dal y tipwyr anghyfreithlon rheolaidd ac yn osgoi costau pellach o lanhau. Ychwanegodd y dylid rhoi ad-ddeddf ar waith er mwyn sicrhau na fyddai busnesau yn gadael eu sbwriel a'r cynnyrch sy'n wastraff o'u safleoedd y tu allan ar y strydoedd.

Diolchodd y Pennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol Cyngorydd Jenkins am ei sylwadau. Eglurodd bod yr awdurdod wedi ei gyfyngu o ran adnoddau a staff felly byddai'n anodd cyflawni hyn. Ychwanegodd o ystyried y toriadau sydd wedi eu gwneud, bod yr awdurdod wedi gwneud yn arbennig o dda gyda'r hyn a oedd ar gael.

Eglurodd y Pennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol bod angen i'r awdurdod lleol weithio gyda Chynghorau Cymunedol a Thref a'r gymuned yn fwy deallusol er mwyn darganfod y ffyrdd orau o ddefnyddio'r adnoddau a oedd gennym a gofynnodd am unrhyw argymhellion gan Aelodau a Chynghorwyr Tref a oedd ganddynt unrhyw wybodaeth leol a all ein helpu ni gyda hyn, e.e. lle'r roedd y mannau gwaethaf am daflu sbwriel, lle oedd orau i osod biniau sbwriel ayyb.

Gofynnodd Cyngorydd Unwin a oedd unrhyw beiriannau glanhau ffyrdd ar gael i'w defnyddio ar gyfer ardaloedd penodol o Dref Pen-y-bont ar Ogwr. Nododd y Rheolwr Strydoedd Glanach a Chytundebau Gwastraff bod ganddynt 2 ysgubwyr ffyrdd, ond nid oedd ganddynt beiriant glanhau ffyrdd ar hyn o bryd. Ychwanegodd pe bai angen mynd i'r afael ag unrhyw broblemau penodol yng nghanol y dref, y dylid rhoi gwybod i'n tîm.

Ychwanegodd y pennaeth Gweithrediadau - Gwasanaethau Cymunedol ei bod yn syniad da i fusnesau gymryd cyfrifoldeb personol am y tu allan i'w safleoedd a dyna oedd y meddylfryd roedd yr awdurdod yn dymuno ei feithrin a bydd yn ystyried ffyrdd o fynd ati i feithrin y meddylfryd hwn i fusnesau lleol fel ffordd o wella glendid strydoedd.

Dywedodd Aelod bod rhywbeth o'r enw Hysbysiad Rheoli Sbwriel Stryd sy'n gofyn i berchnogion a phreswylwyr busnesau gymryd camau i leihau a glanhau unrhyw sbwriel sydd o achos eu gweithgareddau masnachol neu fanwerthu. Gall hyn fod yn rhywbeth i'r fwrdeistref ei ystyried. Cytunodd yr Arweinydd y byddai hyn yn rhywbeth y dylid ei ystyried.

Eglurodd Cyngorydd Prescott bod sawl ardal yng Nghwm Ogwr lle nad oedd chwistrellu chwyn wedi cael math o effaith pan gafodd ei wneud ym mis Mai. Gofynnodd y Rheolwr Strydoedd Glanach a Chytundebau Gwastraff y byddai Cyngorydd Prescott yn rhoi gwybod i'r tîm am leoliadau penodol y chwyn er mwyn iddynt fynd i'r afael â nhw.

Gofynnodd Cyngorydd Chapel a oedd unrhyw gyhoeddiad wedi ei wneud ar swyddogion gorfodi 3GS yn patrolio'r Fwrdeistref gan nad oedd wedi gweld unrhyw hysbyseb ynglŷn â hyn. Gofynnodd hefyd a oedd modd cyflwyno hysbysiadau cosb benodedig ar gyfer baw ci.

Nododd y Rheolwr Strydoedd Glanach a Chytundebau Gwastraff y byddai Swyddogion Gorfodi 3GS yn ymgysylltu ag aelodau'r cyhoedd i roi gwybod iddynt am y gweithdrefnau priodol. Ychwanegodd ei bod yn anodd gosod hysbysiad cosb benodedig i berchennog oherwydd bod hynny'n gofyn i'r swyddog fod yn dyst i'r perchennog yn osgoi codi'r baw ci a cherdded i ffwrdd ei hun.

Ychwanegodd fod y tîm, wrth roi cyhoeddusrwydd i hyn, yn aros am fwy o ffigurau o hysbysiadau cosb benodedig o ddulliau eraill o daflu sbwriel fel y gallant adeiladu achos a llunio datganiad priodol a oedd yn cynnwys ffigurau.

Ychwanegodd yr Arweinydd na fyddai cyhoeddi manylion personol yn digwydd, fodd bynnag, byddai lleoliad cyffredinol y troseddau'n cael ei gyhoeddi fel bod y cyhoedd yn gwybod yr ystod o ardaloedd lle'r oedd y troseddau'n digwydd ac fel bod pobl yn cael eu dirwyo er mwyn sicrhau atal troseddu yn y dyfodol.

Gofynnodd Cyngorydd Chapel a oedd lle penodol lle y gallant hwy a'r cyhoedd adrodd am ardaloedd troseddu penodol.

Nododd y Rheolwr Strydoedd Glanach a Chytundebau Gwastraff y gellir adrodd hyn yn uniongyrchol i Lanbau'r Sir yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr. Gall y tîm wedyn gyfeirio 3GS at y manau targedu hyn.

Diolchodd yr Arweinydd am awgrymiadau a sylwadau aelodau'r Fforwm a diolchodd i'r Swyddogion a gyflwynodd yr adroddiadau heddiw. Diolchodd hefyd i'r Cyngorwyr Cymunedol a Thref am wneud ymgyrch Caru Porthcawl a'i Chadw'n Lân mor effeithiol.

PENDERFYNWYD: Bod y Fforwm Cyngor Cymunedol a Thref yn Nodi'r adroddiad.

194. EITEMAU BRYD

Dim.

This page is intentionally left blank

BRIDGEND COUNTY BOROUGH COUNCIL

REPORT TO TOWN & COMMUNITY COUNCIL FORUM

26 OCTOBER 2020

REPORT OF THE CORPORATE DIRECTOR COMMUNITIES

ROAD ADOPTIONS

1. Purpose of report

- 1.1 The purpose of this report is to provide an overview of the highway adoption process in Bridgend and outline the various stages involved in road adoption, the issues and problems together with the potential for improvement to the system both locally and nationally.

2. Connection to corporate well-being objectives / other corporate priorities

- 2.1 This report assists in the achievement of the following corporate well-being objective/objectives under the **Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015**:-

1. **Supporting a successful sustainable economy** –. taking steps to make the county borough a great place to do business, for people to live, work, study and visit, and to ensure that our schools are focussed on raising the skills, qualifications and ambitions for all people in the county borough.

3. Background

- 3.1 The Council is responsible for overseeing the processes to secure the adoption of new highways and the modification of existing highways constructed by developers. These are more commonly known as Section 38 and Section 278 agreement highway works. The local highway authority can 'adopt' a road but there is no legal process to force developers to seek adoption.
- 3.2 The Council will only adopt a new road if it is constructed to certain standards. The Council may also adopt an existing road but in doing so takes on the ongoing maintenance liability.

4. Current situation/proposal

- 4.1 The adoption process normally starts at planning pre-application stage where a developer enters into discussion with the local planning authority and the highway authority regarding a new development - planning and highway requirements are set out. The developer will submit a planning application and the relevant highway teams will be consulted.
- 4.2 During the determination of the application there may be further negotiations on the layout of the development and the Council will seek amendments to the scheme to

ensure the roads are approved to adoptable standards. Planning conditions may be used to secure further details or for certain works to be completed before the commencement of development/occupation wherever appropriate. Planning consent is usually approved subject to conditions and/or S106 agreement.

- 4.3 Development mitigation measures such as alterations or improvements to the public highway are sometimes required by the Council, for example requiring a developer to carry out highway improvement works within the existing highway network. This is done under agreement through Section 111 of the Local Government Act 1972 and 278 of the Highway Act 1980. Also, where the works are of strategic importance to that development, they may be dedicated as a new highway.
- 4.4 Once development commences and the conditions/S106 is complied with, highway officers and engineers check that submitted details are in accordance with both the approved highway layout from the planning application and technical specifications in relation to the construction of the roads. This would include various aspects from drainage, SUDS (Sustainable Drainage Schemes), open space, road safety, traffic orders, street lighting, geometry, highway structures etc.
- 4.5. During the construction phase the Council inspects site operations liaising with the developers, consultants and contractors. To commence the adoption process, the developer must submit a Section 38 application for a highway adoption agreement. Agreements under Section 38 of the Highways Act 1980 concern the adoption of new roads as highway maintainable at the public expense. A Section 38 agreement requires a complete set of drawings and calculations and submission of a bond. The process involves a series of design checks before being given technical approval. The Section 38 part 1 certificate will be issued when the works and maintenance defects items listed in part 1 of the schedule of the agreement are completed to the satisfaction of the Council (generally but not restricted to, installation of drainage, binder courses and street name signs). A part 2 certificate will then be issued when the items listed in part 2 of the schedule of the agreement are completed to the satisfaction of the Council.
- 4.6 Upon the issue of the part 2 certificate a maintenance period of not less than twelve months commences.. During the maintenance period the works that are subject to the agreement are dedicated as highway but will remain maintainable at the expense of the developer., During this period the developer, as street manager, remains fully responsible for all maintenance of the works including any damage, however caused, and may choose to take out appropriate insurance against such risks.
- 4.7 Prior to the end of the maintenance period the developer is required to contact the council in writing with a view to the Council undertaking the final inspection prior to the end of the maintenance period. In addition to completing all remedial works identified in the final inspection. commuted sums maybe required on non-standard assets. On full and satisfactory completion of these requirements, the council will issue the final certificate release the bond and assume the maintenance of and responsibility for the new highway.
- 4.8 Problems with the current road adoption procedures
 - Developers may fail to complete estate roads to satisfactory standard

- Road adoption can be delayed after the development has otherwise been completed resulting in unfinished roads and ancillary services
- Developers may go into administration leaving estate roads unfinished
- Delays in processing highway agreements and checking plans within the Council
- Delays in developers submitting required details and construction roads to standard
- It is difficult to use planning conditions to require works to be completed to adoptable standards as they cannot be used to enact other legislation
- If planning enforcement action were to be pursued against a developer for failure to complete highway works then it must produce a scheme for developer to implement

4.9 Possible solutions

Local:

- Consider revisions to internal processes within relevant Council teams
- Developers to provide more details up front
- Consider use of planning conditions/S106 to control occupancy of dwellings without certain highway works being completed
- Look at use of standard design details to provide certainty to developers (see recommendations of Task Force below)

National:

- Changes to national legislation requiring estate road completion to adoptable standards

4.10 Unadopted Roads Taskforce

4.11 The Unadopted Roads Taskforce was established at the Minister for Economy and Transport's request in 2018 to look at the issues in Wales and in so doing identify the extent of unadopted roads and what could be done to improve the situation.

4.12 The Taskforce membership included skilled practitioners and professionals that have been able to recognise and recommend certain actions that are leading to a better understanding of the nature and quantum of the issues across Wales. Following initial investigation, and a comprehensive consultation exercise involving key stakeholders, a [preliminary report](#) was submitted to the Minister in the Spring of 2019.

4.13 The Taskforce considered all the issues raised from the consultation which were varied and included matters to do with all types of unadopted roads, and the difficulties that arise as a result of no clear ownership or responsible bodies for particular unadopted roads.

4.14 As a result a Good Practice Guide was agreed together with the use of a set of common Common Standards. Once implemented, this approach is

considered to reduce significantly the chances of any further ‘unadopted road’ being created. Work has also progressed in establishing a database to provide a comprehensive record of all unadopted roads in Wales, which has been used to provide the quantum of unadopted roads. A final report was issued in September 2020 to build on the initial work and address the recommendations emanating from the initial report.

4.15 Further Recommendations of the Taskforce

RECOMMENDATION 1 –

- that Local Authorities initially identify the priority unadopted road issues within their Council areas, and that cost estimates be provided for improvement to adoptable standards. Such proposals would need to be justified in terms of need based on national and local priorities.

RECOMMENDATION 2 –

- that consideration be made for some form of central resource to be made available to assist with the funding of necessary works to address local unadopted road priorities

RECOMMENDATION 3 –

- that the usage of the Good Practice Guide be monitored, and that further dialogue with Local Authorities takes place later in 2020 to evaluate the benefits of using the Good Practice Guide

RECOMMENDATION 4 –

- that a suite of Common Standards for use by Local Highway Authorities and Housing Developers be published

RECOMMENDATION 5 –

- that the Common Standards suite of documents are reviewed annually and amended as necessary to reflect changing requirements as a result of other emerging initiatives, and that annual funding be provided to enable this

5. Effect upon policy framework and procedure rules

- 5.1 The adoptions of roads is controlled by the various legislation and policy, primarily the Highways Act 1980.

6. Equality Impact Assessment

- 6.1 There are no direct implications associated with this report.

7. Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015 implications

7.1 Any changes to policy or procedure will be prepared in accordance with the 7 Wellbeing goals and the 5 ways of working as identified in the Act.

8. Financial implications

8.1 The report is for noting and current procedures are carried out within existing budget heads.

9. Recommendation(s)

9.1 That the Town and Community Council Forum notes the report.

**JANINE NIGHTINGALE
CORPORATE DIRECTOR COMMUNITIES**

26 October 2020

Contact officer: Jonathan Parsons
Group Manager Planning & Development Services

Telephone: (01656) 643153

Email: jonathan.parsons@bridgend.gov.uk

Postal address: Civic Offices, Angel Street, Bridgend CF21 4WB

Background documents: None

This page is intentionally left blank

BRIDGEND COUNTY BOROUGH COUNCIL
REPORT TO TOWN AND COMMUNITY COUNCIL FORUM

26 OCTOBER 2020

REPORT OF THE CHIEF EXECUTIVE

BRIDGEND PUBLIC SERVICES BOARD

1. Purpose of report

- 1.1 The purpose of this report is to inform the Town and Community Council Forum of:
- the work of Bridgend Public Services Board (PSB) in relation to the Assessment of Well-being and the development of the next Well-being Plan for Bridgend County
 - the responsibilities of some Town and Community Councils under the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015 (the Act).

2. Connection to corporate well-being objectives/other corporate priorities

- 2.1 This report assists in the achievement of the following corporate well-being objective/objectives under the **Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015**:-

- **Supporting a successful sustainable economy** – taking steps to make the county borough a great place to do business, for people to live, work, study and visit, and to ensure that our schools are focussed on raising the skills, qualifications and ambitions for all people in the county borough.
- ***Helping people and communities to be more healthy and resilient** - taking steps to reduce or prevent people from becoming vulnerable or dependent on the Council and its services. Supporting individuals and communities to build resilience, and enable them to develop solutions to have active, healthy and independent lives.

3. Background

- 3.1 Bridgend PSB was established on 1 April 2016 following the implementation of the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015. More information about Bridgend PSB can be found [here](#).
- 3.2 The PSB published its first Assessment of Well-being in April 2017, which assessed the state of the economic, social, environmental and cultural well-being of Bridgend County.

3.3 The Assessment of Well-being was used to develop the first Bridgend Well-being Plan which was published in May 2018. A copy of the Bridgend Well-Being Plan can be found [here](#).

4. Current situation/proposal

Well-being Assessment and Well-being Plan

4.1 The PSB must publish its Well-being Assessment of Bridgend County no later than one year before it publishes its Well-being Plan.

4.2 The Bridgend County Well-being Plan must be published no later than one year after the next ordinary election.

4.3 In practice this means the next well being assessment will be published by 30 April 2022 and the Well-being plan published by 30 April 2023.

4.4 Developing the Well-being assessment is an extensive exercise and work will commence early in 2021

4.5 The timeline for completion of the Well-being assessment is indicated in the chart below

Key Actions	2021										2022				
	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	May	
Develop approach to Wellbeing assessment	●	●													
Quantitative and qualitative data collection	●	●	●	●	●	●	●	●							
Citizen engagement/involvement activities			●	●	●	●	●	●							
Workshops/focus group work/partner input						●	●	●							
Complete draft qualitative and quantitative analysis								●	●						
PSB meeting to approve draft WBA										●					
Welsh Translation, Easy Read version, Young People version etc										●					
WBA to Commissioner for Review										●	●				
Statutory Consultation										●	●				
Response to consultation												●	●		
Publish WBA														●	

4.6 Town and Community Councils are statutory consultees on both the Well-being assessment and the Well-being Plan

Duty on Larger Town and Community Councils

4.7 Section 40 (1) of the Well-being of Future Generation (Wales) Act 2015 places a duty on certain community and town councils to take all reasonable steps towards meeting the local objectives included in the Bridgend Well-being Plan that has effect in their areas.

4.8 A community or town council is subject to that duty only if its gross income or expenditure was at least £200,000 for each of the three financial years preceding the year in which the local well-being plan is published.

4.9 Bridgend, Maesteg and Porthcawl Town Councils currently meet the criteria in Section 40 (1) of the Act

- 4.10 If a town or community council is subject to the duty it must publish a report each relevant financial year detailing the progress it has made in meeting the objectives in the local well-being plan
- 4.11 The Statutory Guidance Shared Purpose: Shared Future: Collective Roles (Community Councils) provides more detail. A copy of the guidance can be found [here](#)

Engagement with All Town and Community Councils

- 4.12 Community or Town Councils who do not meet the criteria for being subject to the duty in section 40 (1) of the Act but which still wish to contribute towards meeting the local objectives in the well-being plan are welcome to do so on a voluntary basis.
- 4.13 In recognition of the important role Town and Community Councils play in improving the well-being of Bridgend, the PSB invited representatives of the Town and Community Council Forum to join the Assets Board of the PSB.
- 4.14 At the Town and Community Council Forum meeting held on 27 November 2018, Cllr Baldwin and Cllr Blundell agreed to become members of the PSB Assets Sub Board and have since been actively involved in workshops and the activities of the sub board. The sub board focuses on issues such as improving and protecting green spaces to help local people to use our natural, built and heritage assets to improve their well-being.
- 4.15 Bridgend PSB would like to further involve individual Town and Community Councils and the Town and Community Council Forum in the development of the Well-being Assessment and the Well-being plan.
- 4.16 Town and Community Councils can help to ensure that the views of local people influence the Well-being plan and the PSB would welcome views on how this can be achieved.

5. Effect upon policy framework and procedure rules

- 5.1 This report has no effect on policy framework and procedure rules

6. Equality Impact Assessment

- 6.1 There are no equality impact implications arising from this report

7. The Well-being of Future Generations Act 2015 implications

- 7.1 The Bridgend Well-being Plan clearly sets out how the Well-being objectives contribute to the 7 Well-being goals outlined in the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015.
- 7.2 The plan outlines how the PSB will act in accordance with the sustainable development principle by ensuring that by meeting the needs of the present they do not compromise the ability of future generations to meet their own needs.

7.3 They do this through the 5 ways of working which are evidenced throughout the Bridgend Well-being Plan.

8. Financial implications

8.1 There are no financial implications arising directly from this report

9. Recommendation

9.1 That the Town and Community Council Forum considers the report and determine future actions.

Mark Shepherd
Chief Executive

Contact officer: Judith Jones
Partnerships and Community Safety Manager

Telephone: (01656) 642759

Email: Judith.Jones@Bridgend.Gov.UK

Postal address: Partnerships, Level 4
Civic Centre, Angel Street
Bridgend, CF31 4WB

Background documents: None

BRIDGEND COUNTY BOROUGH COUNCIL

REPORT TO TOWN AND COMMUNITY COUNCIL FORUM

26 OCTOBER 2020

REPORT OF THE INTERIM CHIEF OFFICER – FINANCE, PERFORMANCE AND CHANGE

FIT FOR THE FUTURE - BUDGET CONSULTATION 2020 ENGAGEMENT WITH TOWN AND COMMUNITY COUNCILS

1. Purpose of report

- 1.1 The purpose of this report is to inform the Town and Community Council Forum of the Fit for the Future Budget Consultation process for 2020, with the aim to ensure effective engagement with Town and Community Councils and local residents, and to introduce a presentation from the Interim Chief Officer – Finance, Performance and Change.

2. Connection to corporate well-being objectives/other corporate priorities

- 2.1 This report assists in the achievement of the following corporate well-being objectives under the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015:
- **Supporting a successful sustainable economy** – taking steps to make the county borough a great place to do business, for people to live, work, study and visit, and to ensure that our schools are focussed on raising the skills, qualifications and ambitions for all people in the county borough.
 - **Helping people and communities to be more healthy and resilient** – taking steps to reduce or prevent people from becoming vulnerable or dependent on the Council and its services. Supporting individuals and communities to build resilience, and enable them to develop solutions to have active, healthy and independent lives.
 - **Smarter use of resources** – ensuring that all resources (financial, physical, ecological, human and technological) are used as effectively and efficiently as possible and support the creation of resources throughout the community that can help deliver the Council's well-being objectives.

3. Background

- 3.1 In conjunction with this report a presentation on the Medium Term Financial Strategy (MTFS) 2021-22 to 2024-25 will be given to set the scene for future years' savings requirements and budget pressures.
- 3.2 Each year the council carry out a consultation with the public around the MTFS proposals for the following year(s).
- 3.3 In 2018 the consultation team engaged with 5288 residents through a variety of

mechanisms such as face to face engagement, online and paper surveys, social media and the councils Citizens' Panel. In 2019 this engagement increased to 7,437 interactions.

- 3.4 We aim to ensure that the consultation is as wide reaching as possible, and are continuously looking for ways to engage with the public and improve participation. However due to the impact of Covid-19 we realise that this year our capacity to engage with residents face to face is greatly restricted, so it is more important than ever to ensure that we work together to ensure participation so that all residents and communities across the county borough have a voice in the consultation process.
- 3.5 Prior to the consultation in 2018 we wrote to all Town and Community Councils (TCCs) to inform them of the consultation. However last year we attended Town and Community Council meetings, giving an overview of the consultation and arranging for copies of posters and surveys to be delivered to TCCs where requested. We hope that given the success of these engagement sessions we are able to replicate this for 2020, albeit via remote meetings where necessary.

4. Current situation / proposal

- 4.1 The proposed timeframe for the Fit for the Future Budget consultation 2020 is 19 October 2020 to 13 December 2020.
- 4.2 This year the consultation focusses on seven key areas:
- ❖ Responding to the Covid-19 pandemic;
 - ❖ Business and the economy;
 - ❖ Health and wellbeing;
 - ❖ Customer access to Civic offices;
 - ❖ Digitalisation;
 - ❖ Council Tax levels;
 - ❖ The future.
- 4.3 The survey aims to gain views from residents about which services have been most important to them during lockdown, how the council have performed during the Covid-19 pandemic, and what is important as we start to plan for the future, asking residents what our future priorities should be and how we should implement these.
- 4.4 Town and Community Councils will be provided with the electronic link to the consultation, e-poster and the explainer video. Paper copies are available where requested.
- 4.5 The consultation will be available in a variety of formats, including online and paper, standard, easy read, youth version and large print. All formats are available in Welsh and English.
- 4.6 During the live period BCBC officers will be available to remotely attend Town and Community Council meetings. The Consultation and Engagement team will liaise with Town and Community Council Clerks directly to arrange attendance at meetings.

4.7 The Consultation, Engagement and Equalities team will develop a calendar of events for the live period, so all requests to attend meetings or events should be made as soon as possible. Meetings and events will not take place after the closing date of 13 December 2020.

4.8 The MTFS 2020 Budget Consultation Report will be presented to Cabinet in January 2021.

5. Effect upon policy framework & procedure rules

5.1 There are no proposed changes to the policy framework and procedure rules.

6. Equality Impact Assessment

6.1 This is an information report. As such, no Equality Impact Assessment is required.

7. Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015 implications

7.1 The well-being goals identified in the Act were considered in the preparation of this report. It is considered that there will be no significant or unacceptable impacts upon the achievement of well-being goals/objectives as a result of this report.

8. Financial implications

8.1 There are no financial implications arising from this report.

9. Recommendation

9.1 That the Town and Community Council Forum receives and considers this report and gives consideration to engagement during the live period.

9.2 That the Town and Community Council Forum notes the presentation by the Interim Chief Officer – Finance, Performance and Change.

Gill Lewis

Interim Chief Officer – Finance, Performance and Change

Date: 26 October 2020

Contact officer:

Nicola Bunston

Consultation, Engagement and Equalities Manager

Email: nicola.bunston@bridgend.gov.uk

Telephone: 01656 643664

Postal address: Civic Offices, Angel Street, Bridgend, CF314WB

Background papers:

None

This page is intentionally left blank